

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/82/2019
Identifikačné číslo spisu: 7515205956
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7515205956.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Viliama Trojčáka, živnostníka podnikajúceho pod obchodným menom Viliam Trojčák-IZOTRO, s miestom podnikania Dneperská 2, 040 12 Košice - Nad jazerom, IČO: 17 165 113, zastúpeného KRAL PARTNERS s.r.o., so sídlom Kukučínova 7, 040 01 Košice, IČO: 47 244 143, proti žalovanému Obec Cestice, so sídlom 044 71 Cestice 89, IČO: 00 324 043, zastúpenému JUDr. Jánom Tóthom, advokátom so sídlom Záhradnícka 151, 821 08 Bratislava, o zaplatenie 28.396,42 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019 a v rámci tohto konania o návrhu na odklad vykonateľnosti, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky o d k l a d á v y k o n a t e ľ n o s ť rozsudku Okresného súdu Košice-okolie č. k. 10Cb/77/2015-115 z 15. marca 2018 v jeho I., II. a IV. výroku v spojení s I. a III. výrokom rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019 až do právoplatného skončenia dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Okresný súd Košice-okolie (ďalej v texte aj „súd prvej inštancie“) prvou výrokovou vetou rozsudku č. k. 10Cb/77/2015-115 z 15. marca 2018 (ďalej aj „I. výrok“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 28.396,42 eur spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 18.04.2015 do zaplatenia. Druhou výrokovou vetou (ďalej aj „II. výrok“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9 % zo sumy 47.799,08 eur od 20.11.2011 do 29.10.2013, zo sumy 60.712,07 eur od 30.11.2013 do 17.04.2015 a zo sumy 28.396,42 eur od 18.04.2015 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Tretou výrokovou vetou (ďalej aj „III. výrok“) žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a štvrtou výrokovou vetou (ďalej aj „IV. výrok“) žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2 Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019, rozsudok súdu prvej inštancie v jeho odvolaní napadnutej časti (v ktorej sa žalobe čiastočne vyhovel) ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a žalobcovi priznal voči žalovanému plnú náhradu trov odvolacieho konania. Osobitným výrokom s poradovým číslom II odvolací súd zrušil

duplicitný výrok súdu prvej inštancie, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi 9 % úrok z omeškania zo sumy 28.396,42 eur od 18.04.2015 do zaplatenia.

3 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) zrušil rozsudok odvolacieho súdu (v jeho potvrdzujúcej časti a v závislom výroku o trovách odvolacieho konania), ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie (v jeho I., II. a IV. výroku) a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval súčasne z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP. Súdom oboch inštancií vyčítal nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie ich rozhodnutí, ktoré v dôsledku toho trpia vadou nespreskúmatel'nosti a arbitrárnosti, ako aj nevykonanie ním navrhnutého dôkazu výsluchom svedka. Namietal tiež, že predmetné rozhodnutia sa zakladajú na nesprávnom právnom posúdení veci v otázkach súvisiacich so záverom o (ne)existencii, či (ne)platnom uzavretí zmluvy o dielo na tzv. naviacpráce, pri ktorých riešení sa sudy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorú reprezentujú napríklad rozhodnutia vydané vo veciach sp. zn. 1Obo/1/2015, 2Cdo/284/2006, 1OboV/9/2005, 4Cdo/689/2018, 6Cdo/64/2011 a 5Cdo/319/2014.

4 Dovolateľ v podanom dovolaní požiadal aj o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku s poukazom na to, že žalovaný ako obec nedisponuje žiadnym disponibilným majetkom, z ktorého by bolo možné okamžite zaplatiť žalovanému prisúdenú istinu s príslušenstvom a náhradu trov konania bez toho, aby sa to zásadným spôsobom negatívne neodrazilo na plnení zákonom stanovených povinností obce a nepoškodilo obyvateľov obce na ich právach a právom chránených záujmoch. Zároveň žalovanému reálne hrozí začatie exekučného konania a môže dôjsť aj k blokácii majetku obce, čo by plnenie zákonných povinností žalovaného výrazne skomplikovalo (ak nie vylúčilo), pričom obom stranám by zbytočne vznikali trovy exekučného konania, najmä ak by dovolací súd napokon napadnuté rozhodnutie zrušil. Na druhej strane by odložením vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia žalobcovi reálne nevznikla žiadna ujma, keďže týmto rozhodnutím žalobca nepríde o svoje práva a nároky. Výhovenie návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podľa jeho názoru splní svoju preventívnu funkciu, najmä pri zohľadnení, že sa tým nechránia iba majetkové záujmy žalovaného, ale aj práva a oprávnené záujmy obyvateľov obce a súčasne aj finančné záujmy a prostriedky sektora verejnej správy, ktorých navrátenie žalovanému môže byť problematické a v niektorých prípadoch aj nemožné, napr. pri vyhlásení konkurzu na majetok žalobcu. Zároveň bude súd prvej inštancie nútený vyčkat' aj s rozhodnutím podľa § 262 ods. 2 CSP, čím sa možno vyhnúť ďalšiemu potenciálne vadnému rozhodnutiu súdu nižšej inštancie.

5 Elektronickým podaním zo dňa 25. júna 2020 dovolateľ opätovne požiadal o posúdenie dôvodnosti svojho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, s poukazom na nové skutočnosti, ktoré nastali po podaní dovolania. Poukázal na to, že po zistení, že má zablokované všetky bankové účty, mu banka oznámila, že sa tak stalo na základe príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, ktorý vydala súdna exekútorka JUDr. Lýdia Bujňáková, so sídlom exekútorského úradu Pražská 4, 040 11 Košice. Pri osobnom stretnutí mu menovaná exekútorka potvrdila, že bola Okresným súdom Banská Bystrica poverená vykonaním exekúcie sp. zn. 47Ek/116/2020, ktorej predmetom je vymoženie 28.396,42 eur s príslušenstvom, kde ako oprávnený vystupuje žalobca a ako povinný dovolateľ, a kde je exekučným titulom rozsudok Okresného súdu Košice-okolie č. k. 10Cb/77/2015-115 z 15. marca 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019. Po jeho upozornení, že vo veci bolo podané dovolanie a návrh na odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, ho exekútorka odkázala na dovolací súd s tým, že mu do týždňa doručí upovedomenie o začatí exekúcie a ďalšie dokumenty. Ako dôkaz o prebiehajúcom exekučnom konaní dovolateľ predložil dovolaciemu súdu upovedomenie o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie zo dňa 10. júna 2020, sp. zn. 47Ek/116/2020, vydané Okresným súdom Banská Bystrica, ktoré si stiahol zo súdneho spisu na stránke. Poukázal na to, že žiadne doklady, týkajúce sa predmetného exekučného konania, mu zatiaľ neboli doručené. Uvedené podľa názoru dovolateľa preukazuje dôvodnosť jeho návrhu na odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP, ktorý uplatnil spolu s podaným dovolaním, a o ktorom dovolací súd doposiaľ nerozhodol.

6 Ďalej dovolateľ poukázal na to, že zablokovaním bankových účtov, na ktorých sa nachádzajú všetky jeho disponibilné peňažné prostriedky (vrátane prostriedkov zo štátneho rozpočtu, zdrojov Európskej únie, daní, poplatkov a podobne), aktuálne nemá možnosť ani len splácať splátky jednotlivých úverov,

čím reálne hrozí, že sa dostane do omeškania s plnením svojich povinností, následkom čoho môže byť o. i. zosplatnenie celého úveru, ktoré by dovolateľa ako obec mohlo výrazne a možno aj nezvratne poškodiť. Prostredníctvom zablokovaných bankových účtov dovolateľ uhrádza tiež platové a mzdové nároky svojich zamestnancov, pričom k zablokovaniu došlo práve v období blížiacich sa výplatných termínov, čím je daný stav ohrozenia riadnej výplaty mzdy a platu zamestnancov. Okrem toho dovolateľ ako obec má aj zákonné povinnosti v rámci preneseného výkonu štátnej správy a v rámci výkonu samosprávy, ktorých plnenie je úplným zablokovaním všetkých disponibilných peňažných prostriedkov obce paralyzované a obec nie je schopná tieto úlohy realizovať. Dovolateľ je v súčasnosti tiež žiadateľom o nenávratné finančné príspevky zo štrukturálnych fondov (zdrojov štátneho rozpočtu a EÚ), kde prebiehajúce exekučné konanie bráni úspešnosti dovolateľa v uchádzaní sa o ne. V dôsledku omeškania s plnením svojich záväzkov a povinností dovolateľovi hrozí vznik súdnych sporov, a tým aj zbytočných trov súdneho konania ako ujmy na majetkových záujmoch obce. Aktuálny stav je podľa názoru dovolateľa možné označiť za zrejmy zásah do pokojného stavu, v dôsledku ktorého sú bezprostredne ohrozené nielen záujmy dovolateľa ako obce, ale aj práva a právom chránené záujmy jej obyvateľov, zamestnancov a tretích osôb. Napokon poukázal tiež na ustanovenie § 61h ods. 1 písm. h/ Exekučného poriadku, z ktorého vyplýva, že na základe rozhodnutia dovolacieho súdu o odklade vykonateľnosti exekučného titulu exekútor vydá upovedomenie o odklade exekúcie, pričom v prípade, ak by bolo dovolanie nedôvodné, práva žalobcu ako oprávneného v exekúcii neutrpia žiadnu ujmu, keďže po rozhodnutí dovolacieho súdu by sa v exekúcii pokračovalo.

7 Žalobca sa k návrhu žalovaného vyjadril tak, že ho navrhol odmietnuť, resp. neodložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Podľa jeho názoru v prejednávanej veci nie sú dané dôvody osobitného zreteľa pre odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a žalovaný také dôvody ani neuviedol. Žalovaný síce poukázal na povinnosti a úlohy obce, ktoré jej vyplývajú z príslušných zákonov, avšak opomenul, že zmluvy sa majú plniť. Žalobca má na zaplatenie prísúdených súm nárok, pretože dielo riadne zhotovil a odovzdal, a je jedno či titulom naviac prác alebo bezdôvodného obohatenia žalovaného. Upriamil pozornosť na to, že podniká ako živnostník a žalovaný mu už skoro osem rokov dlhuje viac ako 28 tisíc eur. Vykonaním napadnutého rozhodnutia sa nijako nenaruší status obce, ktorá disponuje dostatočným majetkom. Podľa jeho názoru výsledky konania neosvedčujú predpoklad úspešnosti dovolania a súčasne neexistuje hrozba nenapraviteľnej alebo ťažko napraviteľnej ujmy, pretože žalobca je fyzickou osobou - živnostníkom. Povolenie odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia by tak bolo porušením práva žalobcu na spravodlivý proces.

8 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal existenciu podmienok pre vyhovenie alebo nevyhovenie návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti.

9 Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

10 Cieľom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia v posudzovanej veci je zabrániť výkonu exekúcie počas dovolacieho konania, v dôsledku ktorého by strane, ktorá dovolanie iniciovala, v prípade jej úspechu v dovolacom konaní mohla vzniknúť škoda.

11 Podanie dovolania samo osebe nemá vplyv na vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Aby však nebol zmarený účel a cieľ dovolania skôr, než bude o dovolaní rozhodnuté, zákon umožňuje dovolaciemu súdu rozhodnúť o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

12 Odklad vykonateľnosti právoplatného rozsudku má mimoriadny charakter, pretože dovolací súd odložením vykonateľnosti pred rozhodnutím o dovolaní prelamuje právne účinky dovolaním napadnutého (právoplatného) rozsudku; zároveň však má aj charakter dočasný a najmä predbežný. Z účelu, ktorému má slúžiť odklad vykonateľnosti možno vyvodiť, že predpokladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu o odložení vykonateľnosti napadnutého rozsudku je, že dovolanie má všetky predpísané náležitosti, bolo podané včas oprávneným subjektom, je procesne prípustné a zároveň môže byť úspešné. Dôvodný je odklad vykonateľnosti napríklad vtedy, keď z pohľadu predbežných úvah dovolacieho súdu existujúcich v čase posudzovania návrhu na odklad vykonateľnosti doterajší priebeh dovolacieho konania nevyklučuje, že dovolateľ môže byť v konaní úspešný.

13 Vyhovenie návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku neprejudikuje konečný

výsledok dovolacieho konania. Pokiaľ dovolací súd v určitej veci odloží vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, neznamená to, že dovolanie musí byť v konečnom dôsledku (pri rozhodovaní o veci samej) považované za opodstatnené.

14 Pri rozhodovaní o odklade vykonateľnosti musí dovolací súd zohľadniť tak ujmu, ktorá môže dovolateľovi vzniknúť v prípade, že nebude odložená vykonateľnosť napadnutého rozsudku, ako aj prípadnú ujmu protistrany, spočívajúcu v tom, že táto strana sporu sa v dôsledku odkladu vykonateľnosti rozsudku dočasne musí zdržať realizácie práv (oprávnení), ktoré jej z tohto rozsudku vyplývajú. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe, dovolací súd odloží vykonateľnosť napadnutého rozsudku vtedy, keď možná ujma hroziaca v prípade neodloženia vykonateľnosti napadnutého rozsudku na strane toho, kto o odklad žiada, prevyšuje do úvahy prichádzajúcu ujmu opačnej procesnej strany.

15 Dovolací súd v danom prípade prihliadol na obsah spisu ako celok, dovolacie námietky a výšku sumy tvoriacej predmet konania. Dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je celkom zjavne neprípustné (bez prejudikovania konečného rozhodnutia o dovolaní) a že žalovaný navrhol odklad vykonateľnosti z dôvodov hodných osobitného zreteľa tak, ako to predpokladá vyššie citované ustanovenie § 444 ods. 1 CSP. Štrením v Registri poverení na vykonanie exekúcie Okresného súdu Banská Bystrica (dostupné na <https://obcan.justice.sk/poverenia>), ako aj z dovolateľom predloženého upovedomenia o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, mal dovolací súd za preukázané, že na podklade dovolaním napadnutého rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/125/2018-168 z 30. apríla 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie č. k. 10Cb/77/2015-115 z 15. marca 2018 sa na Okresnom súde Banská Bystrica začala (na návrh žalobcu) exekúcia voči žalovanému. Prebiehajúca exekúcia na majetok dovolateľa môže podľa názoru dovolacieho súdu v okolnostiach konkrétneho prípadu predstavovať dôvod hodný osobitného zreteľa pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. V posudzovanom prípade dovolací súd prihliadol najmä na výšku peňažnej sumy, ktorú poverená súdna exekútorka vymáha od žalovaného, ako aj skutočnosť, že dovolateľom a zároveň povinným v exekúcii je obec. Dovolateľ sa podľa názoru dovolacieho súdu dôvodne domáha ochrany s poukazom na to, že obec pri výkone samosprávy, ako aj v rámci preneseného výkonu štátnej správy, zabezpečuje mnohé dôležité úlohy vo verejnom záujme, v dôsledku čoho sú prípadné negatívne dôsledky exekúcie (napríklad aj nemožnosť disponovať peňažnými prostriedkami na účtoch v banke) spôsobilé zasiahnuť oveľa širší okruh subjektov a záujmov, než je tomu v prípade iných (bežných) povinných. Dovolací súd preto zohľadnil prebiehajúce exekučné konanie, v rámci ktorého by ujma, ktorá vznikne výkonom rozhodnutia na majetku žalovaného (vzhľadom na nemožnosť navrátenia veci do pôvodného stavu), bola väčšia, ako prípadná ujma žalobcu, ktorý sa v prípade neúspechu žalovaného v dovolacom konaní bude môcť domáhať svojich nárokov v exekučnom konaní. Tiež s prihliadnutím k tomu, že vo veci samej sa rozhoduje o peňažnom nároku, ku ktorému je uplatnené príslušenstvo v podobe úrokov z omeškania (ktoré sú v posudzovanom prípade dokonca vyššie ako samotná istina), pri zvážení rizík na strane potenciálne úspešného žalobcu (v prípade, že dovolanie nebude úspešné), dospel dovolací súd k záveru, že na strane žalobcu v konečnom dôsledku nedochádza k finančnej ujme spôsobenej predĺžením sporu a odložením vykonateľnosti. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že v zmysle záverov súdov oboch inštancií žalovaná istina 28.396,42 eur pozostáva z nezaplatenej časti (dohodnutej pevnej) ceny diela v sume 15.683,24 eur a z ceny tzv. naviacprác v sume 12.713,18 eur, pričom žalovaný už žalobcovi na základe jednotlivých faktúr uhradil 218.565,85 eur. Nezaplatená istina tak predstavuje len asi 11,5 % z celkovej ceny diela uplatňovanej žalobcom, pričom riziko, že pohľadávka žalobcu nebude uspokojená, resp. nebude uspokojená v celom rozsahu, je minimálne, keďže žalovaná obec nepodlieha pôsobnosti zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov a prípadný úpadok obce by sa riešil prostredníctvom ozdravného režimu alebo nútenej správy (§ 19 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

16 Podľa názoru dovolacieho súdu teda žalovaný osvedčil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré dovolací súd vyhovel jeho návrhu podľa § 444 ods. 1 CSP na odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie - v časti, v ktorej tieto rozhodnutia vyzneli v neprospech žalovaného.

17 Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9

zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.